

vzw VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN
Paviljoenstraat 9 1030 Brussel T 02-211 55 00
F 02-211 56 00 M info@vmsg.be W www.vmsg.be

Brussel, 14 januari 2010

Raadpleging over de toekomstige “EU 2020”-strategie

Bijdrage van de VVSG en haar beleidsgroep Werk en Economie
(Leden beleidsgroep Werk en Economie: Aalst, Antwerpen, Gent, Kortrijk, Leuven,
Maasmechelen, Oostende, Sint-Niklaas, Turnhout)

Vooraf

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG) is de ledenorganisatie van

- alle Vlaamse gemeenten (308)
- alle OCMW's (308),
- bijna alle politiezones (107)
- afvalintercommunales - Interafval (26)
- intercommunales voor streekontwikkeling (11)
- andere intercommunale verbanden (22)

De VVSG zet zich in voor zowel de politieke mandatarissen als de medewerkers van het bestuur. Als representatieve gesprekspartner komt zij op voor de belangen van de lokale besturen ten aanzien van andere overheden en derden.

De vzw Vereniging van Vlaamse Steden en gemeenten krijgt een financiering door:

- lidgelden (39,79%)
- subsidies (21,27%)
- eigen inkomsten (38,94%)

De opbrengsten bedragen 13.054.765 euro (cijfers 2007).

De VVSG organiseert zich rond drie kerntaken:

- Ondersteuning & dienstverlening (informatie, advies, vorming en andere dienstverlening) aan de leden
- Belangenbehartiging
- De VVSG als beweging van de eerstelijnsverheid en netwerkorganisatie

De VVSG is lid van de Europese koepel van verenigingen van steden en gemeenten (CEMR) en behartigt mee in dat verband de belangen van de lokale besturen ten aanzien van de Europese instellingen.

1. Algemeen

In het werkdocument van de Europese Commissie wordt verwezen naar de Lissabon-strategie, maar er worden nergens gegevens vermeld van de resultaten of van een **grondige analyse** van het gevoerde beleid.

De VVSG is van mening dat de uitgangspunten van de EU2020-strategie beter moeten onderbouwd worden. Op basis hiervan kunnen duidelijkere doelstellingen opgesteld worden met heldere en meetbare targets.

De Europese Commissie houdt een pleidooi voor een slimmere en groene sociale markteconomie als uitgangspunt voor groei, concurrentie en werkgelegenheid, maar verwijst onvoldoende naar het belang van de **multi-governance aanpak** waarbij lokale besturen een essentiële factor zijn in het welslagen van de implementatie van beleid en het recht hebben om eigen prioriteiten vast te leggen.

Nochtans verwijst het Verdrag van Lissabon uitdrukkelijk naar de rol van lokale besturen (artikel 4, lid 2, Artikel 5, lid 3) zowel in de Verdragstekst als in het Protocol betreffende de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid (artikels 2 en 5) en het Protocol voor de Diensten van Algemeen Belang (artikel 1).

De VVSG is van mening dat de Europese Commissie meer nadruk moet leggen op de multigovernance aanpak van de EU2020-strategie en de lidstaten moet aansporen om dit toe te passen. De betrokkenheid van de lokale besturen is essentieel voor het verwerven van 'ownership' van de strategie.

De territoriale dimensie komt enkel zeer sporadisch aan bod in het werkdocument, maar het **cohesiebeleid** is een instrument dat op Europees niveau zijn waarde heeft

aangetoond. Zowel de achtergestelde als de meer welvarende regio's hebben in de loop van de jaren gebruik gemaakt van de middelen om de Lissabonstrategie concreet gestalte te geven. Het cohesiebeleid biedt gelegenheid tot maatwerk zowel op regionaal als lokaal vlak. Het cohesiebeleid kan één van werkwijzen zijn om de toekomstige EU2020 –strategie gestalte te geven, maar niet de enige: andere thema's zoals het pakket klimaatmaatregelen (20-20-20), hervorming van het landbouwfonds, initiatieven voor demografische verandering, dienen rekening te houden met de doelstellingen en uitgangspunten van EU2020.

De VVSG is van mening dat de EU2020-strategie veel meer rekening moet houden met de territoriale dimensie waarbij de toekomstige cohesiefondsen na 2013 moeten worden aangewend voor alle regio's en de mogelijkheid moeten blijven bieden voor flexibiliteit en maatwerk. De cohesiefondsen mogen niet aanzetten tot de middelmaat, maar moeten juist ook de regio's en de lokale besturen de gelegenheid bieden de troeven die zij hebben verder te versterken en maximaal uit te buiten. Vlaanderen is een relatief welvarende regio. Dat neemt niet weg dat de verschillen binnen Vlaanderen en zelfs binnen het grondgebied van één gemeente groot zijn. Zo kennen de steden welvarende wijken, maar evengoed achterstandswijken waar zich een groot aantal ruimtelijke, economische en sociale problemen concentreren, zoals verloedering, leegstand, 'missing-links' in infrastructuur, een gebrekkig openbaar vervoer, (bo-dem)vervuiling, verkrotting en bewoners met een vaak fragiele financiële situatie.

Het werkdocument EU2020-strategie doorkruist de lopende discussies over de toekomst van het cohesiebeleid en de **budgethervorming** van de Europese Unie post 2013. De zeer krappe timing waarop de consultatie gevoerd wordt, is niet gunstig voor het creëren van een draagvlak. De VVSG is van mening dat de EU2020-strategie op een doordachte wijze moet uitgewerkt worden en in deze fase geen voorafname kan inhouden met betrekking tot het cohesiebeleid en de budgethervorming.

2. EU2020-prioriteiten

Eenzijdige aandacht voor innovatie zonder de link met regionale en lokale ontwikkeling is problematisch. Het gevaar bestaat dat innovatie & onderzoek eenzijdig industrieel en 'top-down' wordt geïnterpreteerd en dat onderwijs volledig wordt geïnstrumentaliseerd in functie van de bedrijfswereld.

3. De meerwaarde van kennis als basis voor groei

De VVSG erkent dat **kennis** een stuwende kracht voor groei is. Onderzoek, innovatie en creativiteit zijn van onmiskenbaar belang. Vlaamse steden en gemeenten willen de kenniseconomie versterken. Maar door eenzijdige investeringen in kennis stijgt de vraag naar hooggekwalificeerde arbeid en daalt de vraag naar laaggeschoolde arbeid. De inkomens kloof tussen hoog- en laaggeschoolde arbeid wordt hierdoor eveneens groter. Investeringen in kennis kunnen niet losgekoppeld worden in investeringen in (kleuter, middelbaar en hoger) onderwijs en vorming. De VVSG pleit voor een gezond evenwicht tussen beide domeinen. Er dient niet enkel ingezet te worden op mensen die de basisvaardigheden (lezen, rekenen, natuurwetenschappen) slecht beheersen, de aandacht dient verder opengetrokken te worden tot alle laaggeschoolden. Door te investeren in onderwijs, vorming en levenslang leren, in het bijzonder gericht naar laaggeschoolden, zet men laaggeschoolde arbeid om in hogergeschoolde arbeid. De VVSG vindt dat alle burgers gelijke kansen moeten krijgen, meer bepaald door een beleid van actieve inclusie van die personen die het verst van de arbeidsmarkt af staan. Om dit te realiseren benadrukt de VVSG naast de investeringen in

universiteiten, onderzoek en innovatie, het belang van specifieke aandacht en inzet van middelen voor bij- en omscholing van laaggeschoolde arbeidskrachten door levenslang leren en de erkenning van verworven competenties in een professionele omgeving of tijdens het levenstraject.

Eenzijdige nadruk op kennis leidt tot een dualisering in de maatschappij: door een snelle groei en vooruitgang vallen meer mensen uit de boot. De VVSG onderschrijft en benadrukt het belang van **sociale inclusie** als grondslag van de EU2020 strategie. Uit de evaluatie van de Lissabonstrategie leren wij dat het streven naar de meest competitieve en dynamische kenniseconomie, met meer en betere jobs én met meer sociale cohesie niet noodzakelijk blijkt op te gaan. Naast competitie dient er veel meer ingezet te worden op sociale inclusie. Door minder voortvarend en snel vooruitgang te boeken zullen veel meer mensen zich kunnen aanpassen. Europa dient te investeren in welvaart én sociale cohesie, vanuit een lange termijnperspectief.

Lokale besturen voelen als geen ander bestuurniveau de polsslag van de burgers. Lokale besturen zijn belangrijke partners voor de afstemming tussen kennis, onderwijs en vorming. Zij kennen de lokale partners en kunnen coördinerend en sturend optreden in functie van de lokale noden. Lokale besturen kunnen partnerschappen samenbrengen, overleg organiseren, en een beleid voeren dat ondersteunend en versterkend is aan o.a. het Europese beleid. De VVSG benadrukt het belang van de betrokkenheid van de lokale besturen in de implementatie en onderliggende doelstellingen van de toekomstige EU2020 strategie. Naast kennisinstellingen en het bedrijfsleven dient ook de bijdrage van de overheid, in het bijzonder van de lokale overheid, in deze triple helix erkend te worden.

4. Kansen bieden in een samenleving die niemand uitsluit

De VVSG onderschrijft het belang van deze doelstelling. Niet alle individuen kunnen zich aanpassen aan het systeem van de flexizekerheid. De VVSG vraagt een degelijk vangnet en de nodige aandacht voor de restgroep die in dit systeem niet kunnen functioneren. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor sociale bescherming, toegankelijke maatschappelijke dienstverlening en sociale economie. In een systeem van flexizekerheid is het uiteraard evident dat er, naast de speciale aandacht voor deze restgroep, in een degelijke kwaliteitsvolle begeleiding voorzien wordt voor alle burgers.

De strategie streeft naar een universele, gepaste sociale bescherming en de toegang tot een kwaliteitsvolle maatschappelijke dienstverlening. Er wordt daarbij bijzondere aandacht besteed aan die sociale diensten die, tijdens de crisisperiode, hun nut hebben bewezen in de strijd tegen sociale uitsluiting. In dat kader is de rol van de sociale diensten van algemeen belang cruciaal in combinatie met de noodzakelijke voortzetting van de inspanningen van het CSB inzake rechtszekerheid en kwaliteit.

Ook de **sociale economie**, die een essentieel onderdeel is van een actief inclusief beleid en waarvan het nut tijdens de jongste crisisperiode nog maar eens is gebleken, moet naar waarde worden geschat. Deze is immers een onmisbare schakel in de tewerkstelling van achtergestelde personen en speelt een bijzonder actieve rol met het oog op een duurzame ontwikkeling. De sociale economie bezorgt immers een job aan de meest kwetsbare personen, die (tijdelijk) meer stabiliteit, begeleiding en coaching nodig hebben en zorgt gelijktijdig voor aanvullende (maatschappelijke) dienstverlening. De VVSG is van mening dat de sociale economie naadloos aansluit bij de doelstellingen van de EU 2020-strategie en vraagt de Europese Unie voldoende ruimte te voorzien om deze in samenspraak met het lokale bestuursniveau verder te ontwikkelen.

Armoedebestrijding dient een fundament van de EU 2020-strategie te zijn. Een verantwoord groeibeleid moet iedereen ten goede komen. De EU 2020-strategie moet daarom de gerichte bestrijding van armoede, en in het bijzonder kinderarmoede, nastreven.

In de visietekst van de commissie wordt over de randvoorwaarden voor werk en levenslang leren niet gesproken. Kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang, talenkennis, mobiliteit, e.a. dienen zeker een plaats te krijgen in de nieuwe strategie.

Actieve inclusiestrategie, die steunt op drie pijlers (minimuminkomen, actieve inschakeling op de arbeidsmarkt en toegang tot een kwaliteitsvolle maatschappelijke dienstverlening), moet een van de grondslagen van deze strategie zijn. Bij een integrale benadering kan bovendien de ene pijler niet optimaal werken zonder de andere. Lokale besturen zijn het meest aangewezen bestuursniveau om deze geïntegreerde manier van werken om te zetten in de praktijk.

5. Op weg naar een duurzame samenleving

De strategie mikt op een overschakeling naar een **groenere economie** en naar meer werkgelegenheid in “groene” sectoren. Het concept ‘duurzame ontwikkeling’ moet evenwel globaal worden opgevat, met inbegrip van de daaraan gekoppelde sociale dimensie.

De Europese Commissie moet verder werk maken van de aanpak inzake duurzame overheidsopdrachten met aandacht voor de ecologische en sociale criteria. Het is een belangrijk beleidsinstrument om ‘vergroening’ van de economie te stimuleren.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen moet eveneens in de EU 2020-strategie worden ingepast.

De sterkste hefboomen in het energiebeleid moeten komen van de centrale overheden (Vlaanderen, België, Europa). Maar ook de lokale besturen willen meewerken aan een **energieomslag**. Op Europees niveau kan men de lokale besturen daarin bijstaan door hun specifieke bijdrage te erkennen: de reductie van CO₂ uitstoot door energie zuinige openbare gebouwen, stimuleren van burgers om zuinig met energie om te springen, in te zetten op hernieuwbare energie. De Convenant van Burgemeesters kan hierbij als voorbeeld dienen.

De EU 2020-strategie dient aandacht te hebben voor de band tussen stedelijke ontwikkeling en economische groei. Investeren in de ontwikkeling van de steden en gemeenten biedt kansen voor innovatie en creativiteit en draagt bij tot de economische groei.

6. Instrumenten en aanpak

Lokale besturen vangen mee de klappen op van de huidige financieel-economische crisis. Ze worden geconfronteerd met meer vragen voor steun vanwege de burgers, de lokale bedrijven, lokale organisaties. De druk op hun dienstverlening en hun eigen financiële situatie neemt toe. Hier tegenover staat een verlies van hun inkomsten uit de personenbelasting en uit de dividenden van banken (zoals Dexia). Het is van groot belang dat de lokale besturen mee in ogenschouw worden genomen bij Europese maatregelen die genomen worden om de crisis aan te pakken.

Middelen moeten toegankelijk zijn op het lokale niveau. Door procedures te **vereenvoudigen** zullen meer lokale besturen inzetten op het verwezenlijken van de toekomstige EU 2020 en zullen er betere resultaten behaald worden.

De EU 2020 –strategie dient vertaald te worden naar het lokale niveau. Uitwisseling van goede praktijken tussen de lokale besturen is hierbij belangrijk.